

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
ขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
Residents' Participation in Drawing up Three-Year-Development Plans
of Tambon Phanamyoi Administrative Organization in Nong Phok District,
Roi Et Province

เกียรติคุณ จุลมณี¹

Kiatikhun Junmanee

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ²

Asst. Prof. Dr. Somkiet Kietjareon

ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์³

Dr.Suwat Jitjun

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าหรือผู้แทนครัวเรือนจำนวน 13 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 326 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ t- test และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก.

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.

อยู่ในระดับมากที่สุดด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหาของชุมชนในเวทีประชาคมมากยิ่งขึ้น รองลงมาได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแผนงานโครงการอย่างอิสระ และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เช่น อบรมอาชีพ อบรมกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

คำสำคัญ : 1. การมีส่วนร่วม 2. ประชาชน 3.การจัดทำแผนพัฒนาสามปี
4. องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย

ABSTRACT

The purposes of this thematic paper were: 1) to study residents' participation in drawing up three-year-development plans of Tambon Phanamyoi Administrative Organization in Nong Phok, Roi Et province, 2) compare their participation in drawing up its development plans to variables of their gender, ages and educational levels, and 3) to regulate suggestions for their participation in drawing up its development plans. The sampling group, based on Taro Yamane's formula, comprised 326 people as the head of households or representatives from 13 villages in the aforesaid organization's authorized area. The data collection instrument was five rating scale questionnaires of twenty questions, possessing the reliability for them at 0.90. The statistics exploited for data analyses encompassed percentage, mean and standard deviation, comparing differences in means by way of t-test and F-test (One-way ANOVA).

Outcomes of the research manifested the following findings: 1) Residents' participation in drawing up three-year-development plans of Tambon Phanamyoi Administrative Organization in Nong Phok, Roi Et province was comprehensively rated 'more'. Individually, four aspects were similarly scored. All aspects ranked in descending orders of means embraced those of: 1) participation in carrying out operations, 2) participation in decision-making, 3) participation in problematic proposals, and 4) participation in follow-up and assessment of its projects respectively. 2) The hypothesis testing results indicated that variables of residents' genders showed significant differences

in their participation in drawing up its development plans, thereby conforming to the reformulated hypotheses. By contrast, variables of their genders and educational levels proved otherwise, thus refusing the reformulated hypotheses. 3) Their suggestions for participation in drawing up its development plans were recommended in descending orders of three frequencies that the organization should: i) give people the opportunity to propose the problems of communities in the community arena increasingly, ii) give people the opportunity to participate in deciding the activities or project plan independently, iii) give people the public relations to participate in training program such as career training and saving group training, etc. held by the said organization.

Keywords : 1. Participation 2. Residents
3. Drawing up Three-Year-Development Plans
4. Tambon Phanamyoi Administrative Organization

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนพัฒนาท้องถิ่นได้แก่แผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาวและแผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการกำหนดภารกิจและแนวทางในการดำเนินงานซึ่งทำให้การกำหนดแผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกันซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้วยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การร่วมกำหนดปัญหา และความ ต้องการ การร่วมจัดทำแผนและโครงการ การร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และการร่วมติดตามประเมินผล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548, หน้า 19)

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะสามปี เพื่อให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นไปตามระเบียบเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาสามปีระดับต่าง ๆ และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยได้กำหนดองค์ประกอบของประชาคมหมู่บ้าน คือ ตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้านทุกคน กรรมการหมู่บ้านสามคน และตัวแทนฝ่ายกลุ่มประชาชนที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ราษฎรหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน พระที่ชาวบ้านศรัทธา ผู้แทนธุรกิจเอกชนที่อยู่ในหมู่บ้านและตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้าน โดยประชาคมในหมู่บ้านดังกล่าวมีบทบาทในการกำหนดปัญหา แนวทางแก้ไข และความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านเพื่อเสนอในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นมาตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทั้งสิ้นขั้นตอนคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (อนุชาติ พวงสาลี และวีรบุรณ วีสารทสกุล, 2541, หน้า 87-88)

จากรายงานการประชุมประชาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเสนอปัญหาในชุมชนและแนวทางแก้ไขและพิจารณา โครงการนำเสนอเข้าแผนพัฒนาสามปีตำบลสามปี ประจำปีงบประมาณ 2558 ของแต่ละหมู่บ้าน ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม - 6 เมษายน 2558 พบปัญหาสำคัญ ได้แก่ ปัญหาประชาชนส่วนมากไม่เข้าร่วมประชุม ปัญหาประชาชนไม่เห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม ในการประชุมประชาชนหมู่บ้านแต่ละครั้ง มีประชาชนเข้าร่วมการประชุมเพียงบางส่วนเท่านั้น ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้ข้อมูลปัญหาที่ไม่ครบถ้วนไม่สามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เหตุนี้จึงทำให้การจัดทำโครงการตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย มีประชาชนบางส่วนคิดว่าการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและไม่มีความเป็นธรรม (องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย, 2558, หน้า 3)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเพศ อายุ และ ระดับการศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

4.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบทางการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

4.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

4.4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อยอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าหรือผู้แทนครัวเรือนซึ่งอาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 13 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1,752 คน (สำนักงานทะเบียนอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด, 2558, หน้า 2)

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 326 คน

5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนสี่ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

5.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

5.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดใน 3 ด้านคือ ด้านการร่วมคิดริเริ่ม ด้านการร่วมตัดสินใจ และด้านการร่วมปฏิบัติงาน ลักษณะของค่าที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบสอบถามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ใช้การวัดระดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับ

คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นคำถามปลายเปิด

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

6. ผลการวิจัย

6.1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 326 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า

6.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

6.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6.4 ประชาชนมีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสี่ด้านลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหาของชุมชนในเวทีประชาคมมากยิ่งขึ้น รองลงมาได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแผนงานโครงการอย่างอิสระ และควรแสดงรายละเอียดการจัดทำแผนงานโครงการให้ชัดเจน

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมในสี่ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกขั้นตอนผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี ศรีกระพุ่ม (2556, หน้า ข) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับปาน

กลางไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา น้อยปลุก (2557, หน้า ข) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรา ศรีวงษา (2557, หน้า 307) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างอำเภอ พนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลโคกสว่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร แสงศรี (2553, หน้า 64) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะป็นหีย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะป็นหีย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วม ในการเสนอปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารส่วน ตำบลผาน้ำย้อย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนในหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้ประชาชนมีความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตนจึงได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อยในระดับมาก ผลวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรา ศรีวงษา (2557, หน้า 306) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลโคกสว่างอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัด ทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ผาน้ำย้อย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมประชุมจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเวทีประชาคมหมู่บ้าน ร่วมออกเสียงสนับสนุนในโครงการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้ ประชาชนมีความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตนจึงได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การ บริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อยในระดับมากไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร แสงศรี (2553, หน้า 65) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะ ป็นหีย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะป็นหีย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เช่น วันลอยกระทง วันผู้สูงอายุ กีฬาต้านยาเสพติด เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เช่น อบรมอาชีพ อบรมกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้นประชาชนมีความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตนจึงได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อยอยู่ในระดับมาก ผลวิจัยประเด็นนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา ธาราโหม (2552, หน้า 150) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร แสงศรี (2553, หน้า 65) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะปันหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เป็นต้น ประชาชนมีความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตนจึงได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อยอยู่ในระดับมาก ผลวิจัยประเด็นนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา ธาราโหม (2552, หน้า 150) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร แสงศรี (2553, หน้า 65) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะปันหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

7.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

7.2.1 ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกันผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย ให้ความสำคัญกับประชาชนทุกคนเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญ

สำคัญกับเรื่องเพศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิภา ธาราโหม (2552, หน้า 151) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกพร แสงศรี (2553, หน้า 66) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันทีย อำเภอมือง จังหวัดพังงา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันทีย อำเภอมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน

7.2.2 ประชาชนที่มีอายุ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกันผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่าประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย ถึงแม้จะมีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิภา ธาราโหม (2552, หน้า 151) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกพร แสงศรี (2553, หน้า 66) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันทีย อำเภอมือง จังหวัดพังงา พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันทีย อำเภอมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน

7.2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกันผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกขั้นตอน จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิภา ธาราโหม(2552, หน้า 152) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และดำเนินการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.2.1 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงสมควรวิจัยในเชิงคุณภาพ สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

8.2.2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ในจำนวนคำถามทั้ง 22 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ว่า “ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล” ดังนั้น ควรวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- กนกพร แสงศรี. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะป็นหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- นรา ศรีวงษา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิภา ธาราโถม. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอบางเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รจนา น้อยปลูก. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารท้องถิ่น. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เนชั่น.
- วารุณี ศรีกระพุ่ม. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานทะเบียนอำเภอหนองพอก. (2558). ข้อมูลสำมะโนประชากร. ร้อยเอ็ด : ที่ว่าการอำเภอหนองพอก. (อัดสำเนา).
- องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย. (2558). สภาพทั่วไปและข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย. ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย. (อัดสำเนา).

อนุชาติ พวงสาลี และ วีรบุรุษ วีสารทสกุล. (2541). **ประชาสัมพันธ์ : คำ ความคิด และความหมาย**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

10. คำขอบคุณ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายในการให้คำปรึกษาแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ อาจารย์ที่สารนิพนธ์ร่วม ที่ท่านทั้งสองได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายสมเดช กิ่งแก้ว นางเพ็ญภา ไชยวงษ์วัฒน์ และนางสาววราภรณ์ มาศวรรณา ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน นักศึกษาปริญญาโทรุ่นพี่ เพื่อน รุ่นน้องและ ประชาคม คณะผู้บริหาร พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจด้วยดี ตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน